

Qırım Tatar Milli Meclis Reisinin 18 Mayıs 2013 yıl qonuşması

Saygılı vatandaşlarımız, uzaq ve yaqın memleketlerden kelgen qıymetli misafirlerimiz!

Halqımızın sürgünü ve soyqırımının yıldönümü münasebet Qırım Tatar Milli Meclisi'nin qonuşmasında adet olaraq o vahşi cinayetin neticelerini şimdije qadar ne derecede silip olduq, bu alanda daha neler yapılması kerek olduğı husuta söz yürütüle ve törenimizin neticesi olaraq meydanda toplanılğan insanların diqatine kerekli maqamlarğa yollanılması için hazırlanğan nasıldır müracaat veya miting rezolüsiyasının tasarısı teklif etile.

Elbette, gönül çoq isterdi ki, bu halkımız için en manalı ve bu meydanda en çoq insan toplandığı künde devlet veya otonom cumhuriyetin yönetimi tarafından haq huquqlarımız iade etilmesi yolunda yapılğan önemli adımlar haqqında haberler vermek. Ama, maallesef, ne devlet ve ne de otonom cumhuriyeti tarafından sonki 3 yıl devamında bu yolda yapılğan ciddi adımlar haqqında söz yürütmeye sıra kelmey. Tam tersine, bu yolda sonki 3 yıl içerisinde geri adımlar yapıldı demek mümkün.

Halqımızın sorunların çözümü, malüm olduğı gibi, büyük derecede devlet iqtidarında nasın siyasi quvvetler ve aslına devlet nasıl olduğına bağıdır. Yani, bu devlet demokratik, Avrupa Birliğıne yönetilgen, burada yaşağan adamların milli ve insan haqlarına sayğısı olğan devlet mi, yoqsa ne insanların, halqın ve ne de devletin menfaatlarını hesapqa almağan nasıldır mafya klanları tarafından yütütülecek bir devlet olacaq mı. Onun için Ukrayna devleti bağımsızlığını qazandığından bu künge qadar biz bu memleketin milli-demokratik quvvetlerinden beraber olmağa çalıttık. Onun için Ukrayna devleti bağımsızlığını qazandığından bu künge qadar olup keçken hep saylavlarda Milli Qurultayımızın tavsiyesinen halqımızın büyük çoğunluğı oylarını bu siyasi quvvetlere verdiler. İşte bu sebepten ve 23 yıl önce demokratik şekilde qurduümüz Qurultay'ın sayesinde Qırım Tatarları, sayıları az olduğına rağmen, hem Qırım yarımadasında ve hem de Ukrayna çapında önemli bir siyasi quvvet oldular, onların temsil etken organa qarşı sayğı ise devletin dışarısında da büyüktür.

Elbet, biz desteklediğimiz siyasi quvvetler tarafından, olar iqtidar başına keldikleri zamanlar bile aynı ölçüde biz halqımızın haqlı taleplerine destek körmedik. Ama nasıl da olsa, biz aldığımız qararlardan hiç peşman olmadıq ve olmayacaqmız, çünkü biz daima kendi demokratik prensiplerimize köre davrandıq. Ama biz desteklemediğimiz siyasi quvvetler iqtidara keldiğı zaman halqımız daha zor vaziyette qala, çünkü olarda siyasi medeniyet ve siyasi terbiye degen şeyler yoq ve olar, halqqa daha ziyade hizmet etip onun sempatisini ve kelecük saylavlarğa desteğini qazanmaq yerine, devlet qanunlarını taptayıp bizden intiqam almağa tırışalar.

Her zaman, eğer devlet bir toplumun, bir milletin haq-huquqlarına tanımağa istemey olsa, milletni parçalamağa, o milletin içinde bir birlerine qarşı olğan çeşit türlü siyasi gruplar ve aqıntılar yaratmağa tırışa turğan. Bu grupların ve aqıntıların esas maqsatları milletin arasında düşmanlıq yaratmaq ve böylelikle milli hareketni tamamilen yoq etmeyecek olsa bile, hiç olmadıqta onu zayıflatmaq, ipratmaq ve beceriksiz vaziyetke ketirmektir. Bizim halqımızğa qarşı böyle siyaset ta Qırım yarımadası Rusya tarafından işğal etildikten sonra başlandı, Sovyet zamanında devam etti ve, ne yazıq ki, Ukrayna bağımsızlığını qazandıktan sonra da ve büyük ölçüde sonki 3 yıl evvel devam etmektedir.

Keçken yüzyılın 60-ci yıllarında meşhur 17 hainlerim halqımızğa pis müracaatı, sahte Qırım Tatar aydınların ('intelligentlerin') ve bazı Qırım Tatar çinovniklerin adından KGB tarafından posta vasıtasinen darqatılğan milli hareketimizge qarşı 'açıq mektupler' ve müracaatlarını halqımızın yaşlı insanları daha unutmagaandırılar. O müracaatların esas mündereceleri – biz sürgünlükte çoq bahtlı yaşay, diğerkardeş sovyet halqlarınen beraber komünizm qurmaq yolunda ekenimiz ve yalnız halqtan uzaq olğan kimseler, yabancı memleketlerin ajanları, çeşüt türlü 'avtonomistler', milletciler, antisovet düşünceli halq düşmanları Qırım'ga qaytmaq meselesini qozğalay ekenmiş.

Milli hareketimizge qarşı parallel ve sahte ‘milli hareket’ gruplarını bile yaratkan ediler. O gruplar da formal olaraq milli davamızğa hizmet etmek edi, ama onların esas vazifeleri halqımıznı bölmek, Milli hareketimizin aktif iştiraqçilerini antisovyetlikle ve ‘Batı devletlerine’ hizmet etmekle suçlamaqtan ibaret edi.

1991 yılında, daha Sovyetler Birliğı dağılmadıqtan önce halqımız tarafından demokratik seçimler keçirip yeniden Qurultay sistemini canlandırması ve bu Qurultay’da tüm milletimizi temsil etmeğe haqqı olğan siyasi struktur – Qırım Tatar Milli Meclisi qurulması bizim düşmanlarımızğa çeşit türlü teşkilatlardan manipulyasyonlar yapıp kendilerine uygun olğan Qırımtatar grubunu qurmağa ve böylelikle kendi isteklerini halqımızın adından yerine ketirmeğe imkan qaldırmadı. Ve bundan sonra onların bütün zeheri ve iftiraları elbette esas olaraq Qırım Tatar Milli Meclisine qarşı oldu. Onların ta 1991 yılından bu küнге qadar esas iddiaları – Qırım Tatar Milli Meclisi qanunğa ayqırı bir kuruluş imiş, çünkü o bir teşkilat olaraq adliye baqanlığında kayıt olmadı. Yani, bunların istegi Milli Meclisimiz’ni de Qırım’daki sayısı yüzlerce olğan teşkilatların arasında soqmaq ve olarğa oyunlarını devam etmektir.

2010 yılın cumhurbaşkanı seçimlerinden sonra halqımıznı temsil etken siyasi strukturğa qarşı hareketler daha ziyade oldu ve kün-künge bu qanunsuz, çirkin ve mantıqsız hareketler devam etmektedir.

Malum olduğı gibi, halqımızın talebini yerine ketirmek ve Qırım Tatar Milli Meclisini resmen tanılması yolunda eski cumhurbaşkanı L.Kuçma çoq isabetli bir adım yapqan edi. Onun 18 Mayıs 1999 tarihinde imzaladığı qararğa köre ‘Qırım Tatar halkın temsilcileri Şurası’ quruldu edi ve bu şurağa yalnız halqın tarafından seçilgen Milli Meclis azaları kirebilirdi. Böylelikle halqımızın temsilcileri ve cumhurbaşkanı arasında dialog qurmağa ve meselelerimizi, taleplerimizi müzakere etmeğe imkan yaratılğandı. Şimdi ise yeni cumhurbaşkanın kararinen halq taraftan saylanğan insanların yerine bu ‘temsilciler şurasına’ çoğunluq olaraq hiç kimse taraftan saylanmağan ve kendilerinden ğayrı hiç kimseni temsil etmeğen şahslar tayin etildi. Yani ‘temsilciler şurası’ yoq etildi demek mümkün, çünkü tayin etilgen kimseler dünyanın hiçbir yerinde ‘halq temsilçileri’ olamazlar. Cumhurbaşkanın bu qararı Birleşik Devletler Teşkilatı tarafından 2007 senesi ‘Tamır halqların haq-huquqları hususta deklarasyonun 18 maddesine ayqırıdır ve aynı zaman milletimizin onuruna ve şerefine qarşı büyük haqarettir.

Onun için şimdi bizim esas taleplerimizden birisi – devlet haldımız taraftan saylanğan milli kuruluşumuzu resmen tanımalıdır. Tayin etilgen qoqla ‘temsilciler şurası’ veya diğerk, mesela, L.Graç zamanında Milli Meclisimizge qarşı yaratılğan ‘Aqşakallar şurası’ kibi kuruluşlar halqımız tarafından hiç zaman tanılmayacaqtır.

2010 yılın cumhurbaşkanı seçimlerinden sonra Qırım otonom cumhuriyetin başbaqanı olarak Donetsk’ten yollanılğan V.Cartı’nın ölümün ardından burada başbaqan olaraq, 2011 yılın son aylarında eski militsiya müdürü A.Mogilöv tayin etildi. Yanı halqımıznı qorqutmaq için 2007 yılın Noyabr ayında Ay-Petri’deki 48 vatandaşlarımızğa qarşı binlerce asker, yüzlerce zırhlı bronetransportörler yollağan, silahsız insanlarğa qarşı ateş açmağa emir vergen ve, en önemlisi, gazetelerde açıqtan açıq Stalin’in 1944 yılı Qırım Tatarların ve daha birkaç milletlerin sürgün emrini doğru saydığını ilan etken, Stalin zamanların propagandası şeklinde Qırım Tatar halqına qarşı ‘hainler’ kelimesini qullanğan herif artıq Qırım başbaqanı oldu. Ne sebepten böyle karar alındı? Aceba Cumhurbaşqanın komandasında başqa adam tapılmadı da, bu herifni bizge layiğ kördüler? Daha bir kere bizim halqımıznı aşağalamağ istediler mi? Yoqsa niyetleri burada qarğaşalar ve çatışmalar çıqarmağ edi mi?

Ama, nasıl da olsa, madem ki onu cumhurbaşkanı yolladı, Mogilöv’ğa qarşı keskin açıqlamalar yapmadıq, eskiden yaptığı hiyanetliklerini ve haqaretlerini ona hatırlatmatıq, halqımızın meseleleri çözümünü etrafında onunla işbirlik yapmağa tırıştıq. Ümit ettik ki, bu adam, biraz namusu var ise, aqlını ve cesaretini toplar da, halqımızdan özür diler. Ama beklentilerimiz kerçekleşmedi.

2010 yılında Qırım Otonom Cumhuriyetinin yönetiminde başlanğan devlet strukturalarında ‘etnik temizlemeler’, yani Qırım Tatarlarını ve birinci olaraq Meclis tarafından teklif edilgen adamlarını işten çıkarıp onların yerşne Donetsk bölgesinden ketirilgen insanları yerleştirme hareketi Mogilöv zamanında daha intensiv şekilde devam etti. Ve şimdi Qırım Tatar halqının Qırım’da nüfuz oranı yüzde 13 olduğuna rağmen cumhuriyetin yönetim sisteminde onların temsilcileri yüzden 3 raqamdan fazla değil. Bir milletke qarşı, hem de o toprağın tamır halqına qarşı bu seviyede ayrıntıcılıq, bu seviyede diskiminasyon şimdiki dünyanın hiçbir köşesinde rastkeltmek mümkün değildir.

Hem de kendi açıqtan açıq şovenist siyasetlerini, tam Sovyetler zamanında olduğu gibi, bunlar primitiv yalannen qapatmaq isteyler. Söylediklerine köre, devlet işlerine qabül ettikleri zaman adam nasıl milletten olduğuna hiç baqmayıp yalnız adamanın ne derecede professional olduğuna baqa ekennermiş. Ama nasıl ‘professionalları’ olar devlet vazifelerine aldıklarını sonkü tüm milletin közlerin önünde olup keçken vakia çoq anıq kösterdi. Aramızdan bir pislik çıktı ve Mogilöv’in közüne kirmek için utanmayıp televizyonda, Mogilöv kendisi gazetelerde yazdığı şekilde, 1944 yılın sürşününde Qırım Tatarları kendileri de qabayatlı olduklarını ve Qırım Tatar Milli Meclisi Reginal Partinen beraber olmaq kerek olduğu hususta birkaç saçma sözler söyledi ve tam ertesü künü bu erifni Qırım Yukarı Şurasının milletlerarası komissiasının reisi Remzi İlyasov işten çıkarılıp onun yerine tayin edilmesi hususta emir vere.

Şimdi halqımızın bir birine zıt ve düşman gruplara bölmek için büyük ölçüde devlet imkanları (yani, ‘administrativ resurs’) kullanılmaktadır. Bu pis maqsatlar için hiç utanmayıp topraq meselesini de kullanmağa tırışalar. Yaqın zamanlarda çoqla ‘Qırım Tatar halqın temsilcileri şurası’ adından bir gizli talimat imzalandı ve bu talimatqa köre topraq yalnız Mogilöv’nu ve bu sahte ‘temsilciler şurasını’ taraftarı olğan kimselere verilecek, ama yıllarca o ‘samostroylarda’ turup o topraqlarını qanunlaştırmasını beklegen vatandaşlarımızğa Milli Meclisimizni destekledikleri için verilmeyecekmiş.

Halqımız’ın abidelerine, camilerine, mezarlıklarımızğa qarşı vandalizm hareketleri, ‘samostroy’larımızğa qarşı şovenist grupların ve ‘kazarların’ hucumları Mogilöv’in zamanında daha ziyade arttı. Bunun sebebimini anlamaq çoq kolay, çünkü eğer hükümet başında Qırım Tatar halqına qarşı o qadar düşmanlıq köstergen kimse tura ise, bizim kültür varlıqlarımızğa gecelerinen hucüm etken pislikler neden saqıacaqkar? Elbette cezasız qalacaqlarından olar eminler. Ve hem gerçekten de bu cinayrtleri yapqan kimselerden hiç biri tutuqlanmadı ve cezalandırılmadı. Aslında Qırım yarımadasında cinayetçilik seviyesi Mogilöv’in başqanlığı zamamında umumen çoq arttı ve şimdi Qırım yarımadası Ukrayna’da en çoq cinayet işlenilgen bir bölge vaziyetine keldi.

Eğer 1994-95 yıllarındaki Y.Meşkov’ın kısqa ‘prezidentlik’ zamanını hesapqa almasaq, Ukrayna bağımsızlığını qazandıqtan sonra hiç zaman şimdiki gibi burada Qırım Tatarlarına qarşı bu qadar şovenist, aqılsız, basiretsiz ve mantıqsız davranışlar olmağan edi. Meşkov’un aqibeti herkeske belli – o sonunda Moskova’ya kendi sahiplerin yanına qaçıp ketti. Hiç şupheşis ki, Mogilöv’in aqibeti de aynı olacaqtır. Ama onun o burada ne qadar çoq qalacaq olsa, o qadar Ukrayna devletinin prestiji ve menfaatlarına, Qırım’daki istiqrar ve milletlerarası münasebetlerine zarar olacaqtır.

Onun için biz bu adamın derhal vazifeden istifa edilmesini, onun burada yaptığı provokasyon ve şovenşt hareketlerinin prokuratura tarafından araştırılmasını, siyasi sebeplerden veya sadece Qırım Tatarları oldukları sebebinden işten çıkarılğan arqadaşlarımızni eski vazifelerine tayin etilmelerini ve olarğa yapılğan maddi ve manevi zararlar tazmin edilmesini talap etemiz.

Bizim bu taleplerimiz bugün, bu saatlerde diasporamız tarafından birçoq Avrupa memleketlerinde, Türkiye ve Amerika’da Ukrayna elçiliklerine, Avrupa Birliğine ve Avrupa Parlamentosuna da teslim etilecektir. Mogilöv buradan defolsun!

Sonki 3 yıl devamında devlet tarafından halkımızın sosyal problemlerin çözümü için ayrılğan maaliyet miqtarı o qadar azaldı ki, pratik olaraq sıfıra indi demek mümkündür. Mesela,

keçken sene bu proram için 2010 senesinen kıyas etilecek ise 10 kere az ayırdı, bu sene için ise keçken seneden daha iki kere az miqtar planlaştırıldı. Bu vatandaşlarımız tarafından devlet bütçesine vergi (nalog) olarak ödediği paralardan onlarca-yüzlerce kere azdır. Neticede halqımızın sosyal problemlerin çözümü, ayrıca ana tilimizde mektepler kurulması, 300 yüzden fazla yeni kurulğan köy-qasabalarımızın vaziyeti kritik durumdadır.

Hep bunları ve huquqi meselelerimiz çoq yıllardan beri çözülmediğini, Ukrayna devletinin bu meseleleri tek başına çözmeye imkanı veya iradesi olmadığını köze alaraq biz daha 2010 yılın Qurultay toplantısında bu meseleleri müzakere edilmesi, bu meseleye dünyanın diqatını çekmek için bir uluslararası forum toplanması hususta karar alğan edik.

Keçken 3 yıl devamında bu qararnı kerçekleştirmek için çok hareketler yapıldı – birçok konferanslar, çeşit memleketlerin devlet adamları ve diplomatlarından kçrüşmeler keçirildi. Böyle forum Avrupa Güvensizlik ve İşbirlik Teşkilatı himayesinde keçirşmesi fikrini hemen hemen hep Ukrayna'nın diplomatik ilişkileri olğan Avrupa devletlerin, Avrupa Birliğinin, Amerika ve Kanada elçileri desteklediler. Avrupa Güvensizlik ve İşbirlik teşkilatının inisiyativenin Qırım Tatar Milli meselesinin hep aspektlerini incelemek ve çözüm yollarını teklif etmek için 6 tane yüksek seviyeli mutehasislrden oluşturulğan araştırma grubu kuruldu. Avrupa Güvensizlik ve İbirlik Teşkilatının Milli azılıqlar boyunca Yüksek Komisarlığı tarafından keçirecek forumun kontseptsiyası da yazılıp Ukrayna cumhurbaşkanına yollandı. Bu kontseptsiyada forumun neticesinde Qırım Tatar halqının sosyal meselelerini çözmek için mahsus uluslararası fon da kurulabileceği haber etildi.

Ama bu künye qadar Ukrayna tarafından bu forumda iştirak etecek mi yoq mu hususta hiç cevap yoqtur. Yani, uluslararası tarafından uzatılğan yardım eli havada qaldı. Ukrayna için o kadar önemli problemin çözümüne yardım vermeye hazır olğan dünya cemaatına minnetdarlıq bildirmek yerine otonom cumhuriyetinin başbaqanı qarşılıq olaraq ortağa bir gülünç ve mantıqsız kontrteklif bıraqa. Onun teklifine köre, biz talep ettiğimiz ve hep hazırlıkları yapıılğan, pratik meselelerin çözümüne yönetşlgen uluslararası forum yerine 'Qırım halqlarının forumu' keçirilmesi kerek emiş. Yani Sovyet zamanlarındaki gibi 'halqlar dostluğu' festivali kibi bir şey.

Onun için, bugünkü matem mitingimizin taleplerinden daha birisi – Ukrayna yönetimi Avrupa Güvensizlik ve İşbirlik Teşkilatının Qırım Tatarları ve diğər sürgünlükke uğratılan toplumların problemleri hususta Uluslararası forum keçirilmesine derhal müspet cevabını vermelidir.

Halqımızın haq-huquqları tamamilen iade edilmesi, milletimizin öz toprağına sahip olması belki daha birçok yıllar alacaqtır. Milletnin kelegeği büyük derecede bugünkü bizim evlatlarımız, torunlarımız nasıl adamlar olacağına bağılıdır. Onlar bizim milli davamızdan ve ğayelerimizden, babaların-dedelerin sürgünlükten öz vatanlarına qayıp kelmek için ortağa hayatlarını, varlıklarını bıraqup nasıl hareketler, fedakarlıqlar yaptıklarından haberdar olmaları, onların hareketlerini devam etmeye hazır olmaları kerek.

Bir misal ketirmek isteyim. Bildiğiniz kibi sonki iki yıl devamında Qırım Tatar Milli Meclisimizge qarşı ardı-sıra protosto hareketleri yapqan vatandaşlarımızın grupları heydah oldu. Olar Milli Meclis'in binasının veya Qırımtatar teatrosunun duvarlarına Meclis'ke qarşı pis laflar yazalar, Qurultay çalışmaları künlerinde Meclis'ke ve Qurultayımızğa qarşı hakaretli sloganlardan çıqalar ve sayire. Biz bunlara çoq ehemiyet vermeyimiz, demokratiya işte, herkesni yüzde yüz memnun etmek mümkün değıl, deymiz.

Sonki böyle numayış V Qurultayın sonki sessiyasının açılış kününde olğan edi. İşte bu protesto numayışından birbuçuq hafta sonra onun birqaç iştiraqçileri Milli Meclis'in qorumasına müracaat ettiler. 'Yardım etiniz, bize helal qazanğan paralarımızı vermeyler', - dediler. Anlattıklarına köre, bunlara protesto numayışında iştirak ettikleri için adam başına 150 grivnadan vermeye vadetkenler, ama bazılarını yalnız yarısını vergenler, bazılarını ise, numayışte kerekli derecede aktif olmadıkları ve Qurultay vekillerine qarşı pis laflar atmadıkları için, bir quruş bile

vermeğenler. Bizim arqadaşlarımız dediler ki, tamam, yardım eteriz, ama siz bu anlattığınız vaqiani televiyonda da söyleyebilirsiniz mi? Bunlar ‘Elbette televizyonda da söyleriz, ama ne qadar para vereceksiniz?’, diye sordular. Genç 20-25 yaşlarında oğlanlar, ana tilimizde konuşmaylar ve anlamaylar bile, Meclis ve Qurultay ne olduğundan da çoq haberleri yoq, ve elbet, ne sebeptem Meclis’ten memnun olmadıkları ve ona qarşı numatışqa çıqtıkları hususta da haberleri yoq. Olarnı meraqladırdığı tek şey – ne qadar para verecekler.

Anlaşıldı ki, bu gençlerin qorantalarında ne milli meselemiz haqqında laf ola, ne de olarnı ana tilimiz yoq olup ketmesi tehlikesi rahatsızlay, olar kendi biolojik ihtiyaclarından ğayrı bir şeynen meraqlanmaylar. Eğer böyle ailelerin sayısı çoğalsa, emin olunuz ki, yaqın zamanlarda ortalıqta daha çoq ‘lentunlar’ peydah olacaqlar. İşte bu kibi kimselerin arasından kendi menfaatları için halqımızın en büyük faciasını, halqımızğa qarşı 1944 yılında yapılğan en büyük çinayetni bile aqlamaya hazır olan, qabayatnı öz milletin üstüne bıraqmağa hazır olğan pislilikler çıqalar.

Sayğılı vatandaşlarımız!

Her yıl, 20 yıldan ziyade halqımızın sürgünü ve soyqırımını yıldönümlerinde men qarşınızğa çıqıp qonuşma yapaman. Bögünkü qonuşmam Qırım Tatar Milli Mecliini reisi sıfatında sonki qonuşmamdır. Bu künlerde uluslararası teşkilatların gözlemcileri nezaretinde yeni, artıq VI ci Qurultayın vekilleri seçilmektedir. Bu seçimler tamamlandıqтан dir ay sonra biz Qurultay toplantısını keçirecekmiz ve o Qurultay’da yeni Meclis azalarını ve yeni Milli Meclis reisini seçecekmiz. Hep bu yıllar devamına Milli Meclisimizge ve şahsen onun reisine kösterdiğiniz sayğı ve itimadınız için men çoq minnetdarım. Ümit eterim ki, yeni Meclis’ke ve onun yeni reisine de sizin sayğınız ve desteğiniz evelkisinden eksik olmayacaqtır. Bu çoq önemli, çünkü bu bizim milli birliğimizin temelidir.

Bu künlerde keçken heyecanlı ve tartışmalı Qurultay vekillerin saylavlarda bizleri en sevindiren şu ki, halqımız bu saylavlarda çoq aktif iştiraq etmesidir. Qırım Tatar Milli Qurultay vekilinin, Ukrayna milletvekillerininde olduğu kibi yüksek aylıqlar, bedava tren ve uçaqlar, doqunmazsıqlıq kibi imtiyazları olmasa bile, en ufaq aylıqları olmasa bile, bu saylavlardaki yarışmalar ve heyecan Ukrayna parlanentosuna milletvekillerin veya Ukrayna cumhurbaşkanın saylavlarından eksik değıl. Ve eğer biz en layıq Qurultay vekillerini ve Milli Melis azalarını seçersek, seçtiğimiz milli kuruluşlarımızğa yeterli seviyede destek versek, o kuruluşlar aldığı qararlarğa köre davransaq, eminim ki, hiçbir güç bizim milli birliğimizi sarsıp olamaz.

Adım adım biz mutlaqa heq haq-huquqlarımızı elde eteriz, öz vatanımızın sahibi oluruz. Ve en önemlisi, bizim milli davamız temel prensiplerimizge köre – hiç zor kullanmazdan, demokratik üsüllerge köre, toprağımızda yaşağan diğer milli azalınqların haq-huquqlarına sayğı köstermekle devam etecektir. Hiç şüphesiz ki, bizim haqlı hareketlerimiz aynı zaman Ukrayna devletinin bütünlüğünü saqlamasına ve bu devlet nihayet demokratik bir ülke olmasına da önemli qatqısı olacaqtır.

Sayğılı vatandaşlar, bu sıcaq havaya baqmadan benim o qadar uzun qonuşayı saburla dşnledşniz için sağ olunuz.

* * *